

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

2188

Na temelju članka 55. stavka 1. Zakona o hrani («Narodne novine» broj 117/03, 130/03, 48/04) ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi, donosi

PRAVILNIK

O OPĆEM DEKLARIRANJU ILI OZNAČAVANJU HRANE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju opći zahtjevi i način deklariranja ili označavanja zapakirane i nezapakirane hrane, kao i određena pravila vezana uz prezentiranje i reklamiranje hrane.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na hranu namijenjenu:

- isporuci krajnjem potrošaču;
- opskrbi ugostiteljskih objekata, kantina, bolnica, dječjih vrtića, škola, ustanova socijalne skrbi i drugih sličnih subjekata u poslovanju s hranom koji opskrbljuju krajnjeg potrošača s pripremljenom hranom.

Odredbe ovog Pravilnika ne primjenjuju se na hranu proizvedenu i prerađenu na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu koja se izravno prodaje krajnjem potrošaču deklarirana ili označena sukladno posebnom propisu.

Članak 2.

Pojmovi u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

– *deklariranje ili označavanje (u daljnjem tekstu: deklariranje)* je stavljanje pisanih oznaka, trgovačkih oznaka, zaštitnog znaka (žiga), naziva marke (naziva proizvoda), slikovnih prikaza ili simbola koji se odnose na hranu, a stavljaju se na ambalažu, naljepnicu, obruč ili privjesnicu te u slučaju nezapakirane hrane na mjesto vidljivo potrošaču;

– *zapakirana hrana ili pakovina* je svaki pojedinačni proizvod, a sastoji se od hrane i ambalaže u koju je hrana stavljena prije nego što je ponuđena na prodaju, bilo da ambalaža u potpunosti ili samo djelomično zatvara hranu, te je zatvorena na način da joj se naznačeni sastav i količina ne mogu promijeniti bez otvaranja ili očevidne preinake ambalaže;

– *nezapakirana hrana* je hrana koja je ponuđena na prodaju bez prethodnog pakiranja ili se pakira na mjestu prodaje u prisutnosti krajnjeg potrošača ili bez njega;

– *krajnji potrošač (u daljnjem tekstu: potrošač)* je fizička osoba, koja kupuje hranu za udovoljavanje vlastitih potreba, a ne koristi ju niti u jednoj fazi poslovanja s hranom;

– *subjekt u poslovanju s hranom* – jest fizička ili pravna osoba, registrirana za obavljanje određenih djelatnosti vezanih uz poslovanje s hranom, odgovorna da osigura nesmetanu provedbu odredbi propisa o hrani unutar poslovanja kojim upravlja.

Članak 3.

Način deklariranja hrane mora biti takav da podaci na deklaraciji ne obmanjuju potrošača,

a posebice:

- glede karakteristika hrane, njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, trajnosti, podrijetla, metode njezine izrade ili proizvodnje;
- pripisivanjem hrani učinaka i svojstava koje ona nema;
- stvaranjem zablude da hrana ima neke posebne karakteristike u odnosu na svu istovrsnu hranu koja također ima takve karakteristike.

Načinom deklariranja ne mogu se bilo kojoj hrani pripisivati svojstva sprječavanja, liječenja ili izlječenja bolesti ili upućivati na takva svojstva.

Odredbe iz stavka 1. i 2. ovoga članka odnose se i na:

- prezentiranje hrane, posebice na njezin oblik, izgled ili ambalažu, materijale koji se rabe za pakiranje, način i mjesto na kojem je aranžirana i izložena;
- reklamiranje hrane.

Odredba stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na prirodne mineralne vode i hranu za posebne prehrambene potrebe (dijetetske namirnice) koje se deklariraju sukladno posebnim propisima.

Članak 4.

Hrana koja je stavljena na tržište Republike Hrvatske mora imati deklaraciju napisanu na hrvatskom jeziku, latiničnim pismom.

Deklaracija podrazumijeva sve pisane oznake, trgovačku oznaku, zaštitni znak, naziv marke, slikovni prikaz ili simbol koji se odnosi na hranu, a stavlja se na ambalažu, naljepnicu ili privjesnicu, na dokumente te obavijesti koji prate ili se odnose na tu hranu.

Deklaracija mora biti lako uočljiva, opće razumljiva, jednoznačna, čitljiva, neizbrisiva i ne smije biti prekrivena drugim tekstom ili slikovnim materijalom.

Dopušteno je višejezično deklariranje.

U slučaju iz stavka 3. ovoga članka podaci na deklaraciji navedeni na jednom ili više drugih jezika ne smiju poricati ili biti u suprotnosti s podacima na hrvatskom jeziku.

Članak 5.

Za deklariranje zapakirane hrane odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom koji hranu prvi stavlja na tržište (proizvođač ili paker ili uvoznik ili trgovac).

Za deklariranje nezapakirane hrane odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom koji hranu prodaje krajnjem potrošaču.

II. SADRŽAJ DEKLARACIJE

Članak 6.

Deklaracija zapakirane hrane mora sadržavati sljedeće podatke:

1. naziv hrane pod kojim se hrana prodaje (u daljnjem tekstu: naziv hrane);
2. popis sastojaka;
3. količinu određenih sastojaka ili kategoriju sastojaka;
4. neto količinu (količinu punjenja) za zapakiranu hranu;
5. rok valjanosti (rok upotrebe);
6. uvjete čuvanja i uporabe, gdje je to potrebno, odnosno ako mogu utjecati na trajnost hrane;
7. naziv i adresu proizvođača ili onoga koji hranu pakira i/ili stavlja na tržište,
8. za uvozne proizvode pored naziva i adrese proizvođača i naziv i adresu sjedišta uvoznika, te zemlju podrijetla,
9. pojedinosti o mjestu podrijetla ako bi propust takva navođenja mogao krivo navoditi

potrošača o pravom podrijetlu,

10. uputu za uporabu gdje je to potrebno radi pravilnog korištenja,

11. stvarnu jakost alkohola po volumenu, za pića koja sadrže više od 1,2 vol % alkohola.

Deklaracija hrane mora, pored podataka propisanih ovim Pravilnikom, sadržavati i druge podatke i pojedinosti koje se odnose na tu hranu, ukoliko je to propisano posebnim propisima.

Članak 7.

Adrese iz članka 6. točke 7. i 8. ovoga Pravilnika podrazumijevaju naziv mjesta, ulicu i broj te naziv države.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka adresa može biti skraćena, što podrazumijeva naziv mjesta i broj poštanskog pretinca, ukoliko ga tvrtka ima, pod uvjetom da skraćena omogućava identifikaciju tvrtke i dovoljna je za poštanske svrhe.

Zemljom podrijetla smatra se zemlja u kojoj je proizvod proizveden, odnosno zemlja u kojoj je hrana podvrgnuta tehnološkom procesu koji je posljednji bitno promijenio njezina svojstva.

Iznimno od odredbe članka 6. stavka 1. točke 8. ovoga Pravilnika zemlja podrijetla ne mora se navoditi u slučajevima kada je hrana podrijetlom i proizvedena u zemlji u kojoj je sjedište proizvođača.

Zemlja podrijetla se navodi i drugačije u slučaju hrane za koju je to propisano posebnim propisima koji se odnose na tu hranu i pod uvjetom potpune obaviještenosti potrošača.

Članak 8.

Iznimno od odredbi članka 6. stavka 1. ovoga Pravilnika dopuštena su odstupanja kod navođenja popisa sastojaka i roka valjanosti u slučaju određene hrane, ako je to propisano posebnim propisima koji se odnose na tu hranu i pod uvjetom potpune obaviještenosti potrošača.

Članak 9.

Deklaracija iz članka 6. ovoga Pravilnika mora se kod zapakirane hrane nalaziti na ambalaži ili biti pričvršćena na ambalažu na način da se ne može lako odvojiti od ambalaže.

Iznimno od odredbi stavka 1. ovoga članka kod:

- zapakirane hrane namijenjene krajnjem potrošaču, koja je stavljena na tržište prije prodaje krajnjem potrošaču (npr. zapakirani kolači, male čokolade i slično u avionima, hotelima i dr.), i

- zapakirane hrane namijenjene opskrbi ugostiteljskih objekata i opskrbi institucija (bolnice, dječji vrtići, škole, ustanove socijalne skrbi i druge slične institucije) u svrhu pripreme, obrade, raspodjele ili rezanja,

deklaracija na ambalaži u kojoj se hrana stavlja na tržište mora sadržavati najmanje naziv hrane, rok valjanosti, naziv i adresu proizvođača ili onoga koji hranu pakira i/ili stavlja na tržište, a gdje je to potrebno i druge podatke propisane posebnim propisima.

Iznimno od odredbi stavka 1. ovoga članka, kod:

- hrane zapakirane u boce koje su namijenjene ponovnoj upotrebi, s neizbrisivim oznakama i koje stoga nemaju naljepnicu, obruč ili privjesnicu, i

- hrane zapakirane u ambalažu ili spremnik čija je najveća površina manja od 10 cm², moraju biti označeni najmanje naziv hrane, neto količina (količinu punjenja), rok valjanosti (rok upotrebe) i gdje je primjenjivo postotak (%) alkohola ako prelazi količinu od 1,2 vol % alkohola.

U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka svi podaci propisani člankom 6. ovoga Pravilnika moraju biti navedeni u popratnom dokumentu, koji mora biti otpremljen prije isporuke hrane ili neposredno s njom, te moraju biti dani na uvid potrošaču u slučaju

njegovog zahtjeva.

Članak 10.

Na deklaraciji zapakirane hrane u istom vidnom polju, odnosno u području u kojem je sve navedeno istovremeno vidljivo, moraju se nalaziti sljedeći podaci:

- naziv hrane,
- neto količina (količina punjenja),
- rok valjanosti (rok upotrebe) ili naznaka mjesta gdje se on nalazi, te
- sadržaj alkohola.

U istom vidnom polju moraju se nalaziti i drugi podaci ukoliko je to propisano posebnim propisima koji se odnose na određenu grupu hrane.

Podaci na deklaraciji kod hrane iz članka 9. stavka 3. ovoga Pravilnika ne moraju se nalaziti u istom vidnom polju.

Članak 11.

Deklaracija kod nezapakirane hrane mora biti istaknuta jasno, vidljivo i čitljivo na prodajnom mjestu ili na posebnoj ambalaži ukoliko se hrana na prodajnom mjestu drži u njoj.

Iznimno od odredbi članka 6. ovoga Pravilnika, deklaracija nezapakirane hrane mora sadržavati najmanje naziv hrane i naziv proizvođača, osim u slučaju:

1. napitaka iz automata ili sličnog načina pripreme, sladoleda koji se prodaju nezapakirani, pekarskih i slastičarskih proizvoda čiji je rok valjanosti duži od 24 sata, konditorskih proizvoda i snack proizvoda koji se pakiraju u prisutnosti potrošača, kada mora sadržavati i popis sastojaka;

2. mesa stoke, peradi, divljači, kunića i dugih životinja, ako nisu namijenjeni prodaji u jednom komadu, kada mora sadržavati i naziv osnovnog dijela trupa i zemlju podrijetla;

3. voća i povrća, svježeg (u komadu ili rezanog) i/ili obrađenog, riba, glavonožaca, rakova, školjaka i ostalih plodova mora, koji se nude na prodaju bez ili u ambalaži, i/ili se pakiraju na mjestu prodaje u prozirnu ambalažu, kada mora sadržavati i zemlju podrijetla.

U slučaju nezapakirane hrane koja je s mikrobiološkog gledišta brzo pokvarljiva potrebno je označiti i rok valjanosti odnosno »upotrijebiti do« iza čega slijedi datum.

Na popratnom dokumentu koji se odnosi na nezapakiranu hranu i koji mora biti otpremljen prije isporuke te hrane ili neposredno s njom, moraju biti navedeni i ostali podaci iz članka 6. ovoga Pravilnika gdje je to primjenjivo te drugi podaci ukoliko je to propisano posebnim propisima.

Podaci iz stavka 3. ovoga članka moraju se dati na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

Nezapakirana hrana, ukoliko je to primjenjivo, mora biti vidljivo označena sukladno odredbama članaka 12., 14. i 15 ovoga Pravilnika.

Članak 12.

Hrana obrađena ionizirajućim zračenjem mora biti označena s oznakom »obrađeno ionizirajućim zračenjem« ili »konzervirano zračenjem«, koja mora biti u blizini naziva hrane.

Ukoliko se hrana obrađena ionizirajućim zračenjem koristi kao sastojak druge hrane, takav sastojak mora biti naveden u popisu sastojaka s oznakom »*obrađeno ionizirajućim zračenjem*« ili »*konzervirano zračenjem*«.

Članak 13.

Hrana koja je pakirana korištenjem plinova dozvoljenih za pakiranje radi očuvanja svojstava i produljenja roka valjanosti, mora biti označena s oznakom »*pakirano u kontroliranoj atmosferi*«.

Članak 14.

Hrana koja sadrži jedno ili više dozvoljenih tvari za zaslađivanje (sladila), mora na deklaraciji imati oznaku »*sa sladilom/sladilima*«, koja mora biti navedena uz naziv hrane.

Hrana koja sadrži i dodani šećer(e) i dozvoljenu tvar(i) za zaslađivanje (sladila), mora biti označena oznakom »*sa šećerom/šećerima i sladilom/sladilima*«, koja mora biti navedena uz naziv hrane.

Hrana koja sadrži *aspartam*, mora biti dodatno označena oznakom »*sadrži izvor fenilalanina*«.

Hrana koja sadrži više od 10 % dodanih poliola, mora imati upozorenje »*prekomjerno uzimanje može imati laksativni učinak*«.

Članak 15.

Hrana aromatizirana dodavanjem kinina i/ili kofeina, u popisu sastojaka odmah iza riječi »aroma« mora imati naziv dodanog sastojka.

Pića koja su namijenjena konzumaciji bez prethodne pripreme ili nakon pripreme koncentriranog ili suhog proizvoda, a sadrže kofein iz bilo kojeg izvora u količini većoj od 150 mg/l, u istom vidnom polju u kojem je naziv hrane moraju imati i oznaku »visok sadržaj kofeina« te u zagradi podatak o količini kofeina izraženog u mg/100 ml.

U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka mora se navesti i upozorenje »ne miješati s alkoholom, ne preporučuje se trudnicama, djeci, starijim i bolesnim osobama«.

Odredbe ovoga članka ne odnose se na pića čiji je osnovni sastojak kava, čaj ili ekstrakt kave i čaja, ukoliko naziv hrane uključuje riječ »kava« i »čaj«.

III. POSEBNE ODREDBE

Naziv hrane

Članak 16.

Naziv hrane utvrđen je posebnim propisima koji se odnose na tu hranu.

Ako naziv hrane nije utvrđen propisima iz stavka 1. ovoga članka ili ako takav propis ne postoji, hrana može biti označena sa:

- nazivom uobičajenim u Republici Hrvatskoj ili
- opisnim nazivom, te ako je to potrebno opisom njezine upotrebe, koji je dovoljno jasan da bi kupac spoznao njezinu pravu prirodu i da je može razlikovati od druge hrane s kojom bi se mogla zamijeniti.

Naziv hrane mora sadržavati ili biti popraćen pojedinostima o njenom fizikalnom stanju ili postupku prerade (npr. u prahu, ugušćena, dimljena, sušena, pasterizirana, brzo zamrznuta, i sl.) u svim slučajevima gdje bi izostavljanje tog podatka moglo dovesti kupca u zabludu.

Naziv hrane ne može se nadomjestiti zaštitnim znakom (žigom), nazivom marke (nazivom proizvoda) ili izmišljenim nazivom.

Sastojci hrane

Članak 17.

Sastojak hrane je svaka tvar, uključujući aditive, koja je upotrijebljena pri proizvodnji ili pripremi hrane i koja je još prisutna u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku.

U slučaju da je sastojak hrane sam po sebi proizvod od nekoliko sastojaka, oni se smatraju sastojcima hrane o kojoj se radi.

Sastojcima iz stavka 1. ovoga članka se ne smatraju:

1. komponente sastojka koje su u proizvodnom procesu privremeno izdvojene, a nakon toga ponovo vraćene u prijašnjem omjeru;

2. aditivi prisutni u hrani koji joj nisu neposredno dodani, već su uneseni u hranu s jednim ili više sastojaka koji sadrže te aditive, pod uvjetom da u hrani nemaju nikakav tehnološki učinak;

3. aditivi koji se upotrebljavaju kao pomoćne tvari u procesu proizvodnje;

4. tvari koje se upotrebljavaju, samo u potrebnim količinama, kao otapala, razrjeđivači ili nosači za aditive i arome.

Članak 18.

U popisu sastojaka moraju biti navedeni svi sastojci hrane po opadajućem redoslijedu obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove upotrebe pri proizvodnji hrane.

Ispred popisa sastojaka mora stajati riječ »sastojci«.

Članak 19.

Iznimno od odredbi članka 18. stavka 1. u popisu sastojaka:

1. dodana voda i hlapive tvari se moraju navesti po redoslijedu učešća njihove mase u gotovom proizvodu; količina vode dodane kao sastojak hrani predstavlja razliku ukupne količine hrane i ukupne količine svih drugih upotrijebljenih sastojaka;

2. sastojci koji su upotrebljeni u ugušćenom ili osušenom obliku, a u proizvodnji su vraćeni u prvobitno stanje (u daljnjem tekstu: obnovljeni sastojci), mogu se navesti po redoslijedu učešća njihove mase prije ugušćivanja ili sušenja;

3. u slučaju ugušćene ili osušene hrane, koju je prije upotrebe potrebno obnoviti dodatkom vode, sastojci se mogu navesti po redoslijedu učešća njihove mase u obnovljenoj hrani, pod uvjetom da u popisu sastojaka prethodi oznaka kao što je »sastojci hrane pripravljene za upotrebu« ili »sastojci u obnovljenoj hrani«;

4. u slučaju mješavina voća ili povrća, gdje niti jedna vrsta voća ili povrća bitno ne prevladava po udjelu mase, u popisu sastojaka mogu se navesti po drugačijem redoslijedu, pod uvjetom da im prethodi oznaka »u promjenjivim omjerima«;

5. u slučaju mješavina začina ili začinskog bilja, gdje ni jedno bitno ne prevladava po udjelu mase, u popisu sastojaka mogu se navesti po drugom redoslijedu, pod uvjetom da im prethodi oznaka »u promjenjivim omjerima«.

Navođenje vode iz stavka 1. točke 1. ovoga članka nije obavezno ako:

- količina dodane vode ne prelazi 5 posto (%) ukupne mase gotovog proizvoda;
- se voda pri pripremi hrane upotrebljava samo da se ugušćeni ili osušeni sastojak obnovi;
- se voda koristi tijekom proizvodnje hrane, ali ne ulazi u njezin sastav.

Članak 20.

Sastojci moraju biti označeni svojim specifičnim nazivom u smislu odredbi članka 16. ovoga Pravilnika, osim:

1. sastojaka koji spadaju u jednu od kategorija sastojaka iz Priloga 1. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio, i ako su sastavni dio druge hrane, mogu se označavati samo općim nazivom te kategorije;

2. sastojaka koji spadaju u jednu od kategorija sastojaka iz Priloga 2. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio, moraju biti označeni nazivom kategorije iza kojeg slijedi njihov specifični naziv ili E broj; ako sastojak spada u više od jedne kategorije, potrebno je navesti naziv kategorije koja odgovara glavnoj tehnološkoj funkciji sastojka u hrani.

Iznimno od odredbi stavka 1. točke 1. ovoga članka naziv kategorije »škrob« iz Priloga 1. mora uvijek biti nadopunjen navođenjem njegovog biljnog podrijetla, kada taj sastojak može sadržavati gluten.

Iznimno od odredbi stavka 1. točke 2. ovoga članka naziv kategorije »modificirani škrob«

iz Priloga 2. mora uvijek biti nadopunjen navođenjem njegovog biljnog podrijetla, kada taj sastojak može sadržavati gluten.

Članak 21.

Arome moraju biti označene s oznakom »aroma/e« ili nazivom ili opisom arome, a sukladno definicijama vrsta aroma utvrđenim posebnim propisima.

Članak 22.

Sastojak hrane sastavljen od dva ili više sastojaka smatra se složenim sastojkom.

Sastojak iz stavka 1. ovoga članka u popisu sastojaka može biti naveden pod svojim nazivom na odgovarajućem mjestu prema ukupnoj količini, pod uvjetom da odmah iza toga slijedi popis njegovih sastojaka po opadajućem redoslijedu.

Navođenje popisa sastojaka složenog sastojka iz stavka 1. ovog članka nije obavezno kada:

- složeni sastojak čini manje od 25% hrane (gotovog proizvoda), ovo izuzeće se ne odnosi na aditive koji moraju biti navedeni u slučaju kada u hrani imaju tehnološki učinak;
- je složeni sastojak hrana za koju nije potrebno navesti sastojke prema posebnim propisima.

Članak 23.

Navođenje sastojaka nije obavezno kod:

1. svježeg voća i povrća, uključujući krumpir, koje nije oguljeno, narezano ili slično obrađeno;
2. octa koji je proizveden isključivo od jedne sirovine koja je navedena u imenu proizvoda, pod uvjetom da mu nije dodan ni jedan drugi sastojak;
3. sira, maslaca, fermentiranog mlijeka i vrhnja, pod uvjetom da su im dodani samo mliječni sastojci, enzimi i mikrobiološke kulture koji su neophodni za njihovu proizvodnju ili sol koja je potrebna za izradu sira, izuzev prerađenog i svježeg sira;
4. hrane koja sadrži samo jedan sastojak ako je naziv hrane identičan nazivu sastojka ili ako naziv hrane omogućava da se može jasno utvrditi priroda sastojka;
5. gazirane vode, čiji opis navodi da je gazirana.

Označavanje količina određenih sastojaka ili kategorije sastojaka

Članak 24.

Označavanje količine sastojaka ili kategorije sastojaka upotrijebljenih u proizvodnji ili pripremi hrane obvezno je u slučajevima kada je:

- sastojak ili kategorija sastojaka navedena u nazivu hrane ili naziv hrane potrošača obično navodi na taj sastojak;
- sastojak ili kategorija sastojaka naglašena na deklaraciji riječima, slikama ili crtežima;
- sastojak ili kategorija sastojaka od bitnog značaja za svojstvo odnosno opis hrane i njeno razlikovanje od druge hrane, s kojom bi se mogla zamijeniti zbog svog naziva ili izgleda.

Članak 25.

Količina sastojka ili kategorije sastojaka iz članka 24. ovoga Pravilnika mora biti izražena kao postotak (%) i mora odgovarati količini sastojka ili kategorije sastojaka u vrijeme njegove/njihove upotrebe pri proizvodnji hrane.

Postotak (%) iz stavka 1. ovoga članka može biti naveden u nazivu hrane ili pored naziva ili u popisu sastojaka, zajedno s odgovarajućim nazivom sastojka ili kategorije sastojaka na koje se odnosi.

Članak 26.

Iznimno od odredbi članka 25. stavka 1. ovoga Pravilnika:

1. količina sastojka ili kategorije sastojaka, kod hrane koja je pri zagrijavanju ili drugačijoj preradi izgubila vlagu, mora odgovarati količini sastojka ili kategorije sastojaka u gotovom proizvodu i biti izražena kao postotak (%). U slučajevima kada količina sastojka ili kategorije sastojaka izražena kao postotak prelazi 100 %, količina mora biti izražena kao masa sastojka ili kategorije sastojaka u 100 grama gotovog proizvoda;

2. količina hlapivih sastojaka ili kategorije sastojaka mora odgovarati količini sastojka ili kategorije sastojaka u gotovom proizvodu i biti izražena kao postotak (%);

3. količina sastojka ili kategorije sastojaka upotrijebljenih u ugušćenom ili osušenom obliku, koji su se za vrijeme proizvodnje obnovili, može se navoditi prema udjelu njihove mase kakav su imali prije ugušćivanja ili sušenja izraženom kao postotak (%);

4. količina sastojka ili kategorije sastojaka, kod hrane koja se prodaje u ugušćenom ili osušenom obliku, a koju je prije upotrebe potrebno obnoviti dodatkom vode, može se navoditi prema udjelu njihove mase u obnovljenoj hrani izraženom kao postotak (%).

Članak 27.

Navođenje količine sastojka ili kategorije sastojaka nije obavezno kod:

1. sastojka ili kategorije sastojaka čija je ocijedena neto masa označena sukladno odredbama posebnih propisa iz članka 28. ovoga Pravilnika;

2. sastojka ili kategorije sastojaka čiju je količinu već potrebno navesti na deklaraciji sukladno odredbama posebnih propisa;

3. sastojka ili kategorije sastojaka za koje je posebnim propisima već propisana njihova točna količina u određenoj hrani, bez obveze navođenja na deklaraciji;

4. sastojka ili kategorije sastojaka koje se upotrebljavaju u manjim količinama u svrhu aromatiziranja;

5. sastojka ili kategorije sastojaka čije navođenje u nazivu hrane ne utječe na potrošača u odabiru hrane iz razloga što variranje količine istih ne mijenja karakteristike hrane, odnosno po njima se hrana ne razlikuje od slične hrane;

6. mješavina voća ili povrća, gdje ni jedno voće ili povrće bitno ne prevladava po udjelu mase, pod uvjetom da u popisu sastojaka prethodi oznaka »u promjenjivim omjerima«;

7. mješavina začina ili začinskog bilja, gdje ni jedan začim ili začinsko bilje bitno ne prevladava po udjelu mase, pod uvjetom da u popisu sastojaka prethodi oznaka »u promjenjivim omjerima«; te

8. u slučaju kada se uz naziv pod kojim se hrana prodaje navodi uz oznaku »sa sladilom/sladilima« ili »sa šećerom/ šećerima i sladilom /sladilima«.

Neto količina ili količina punjenja

Članak 28.

Označavanje neto količine odnosno količine punjenja zapakirane hrane propisano je posebnim propisom koji se odnosi na mjeriteljske zahtjeve za pakovine ili propisima koji se primjenjuju samo na određenu hranu.

Rok valjanosti ili rok upotrebe

Članak 29.

Rok valjanosti odnosno rok upotrebe je minimalni rok trajanja hrane.

Minimalni rok trajanja hrane je datum do kojeg hrana zadržava svoja karakteristična svojstva kod pravilnog čuvanja.

Članak 30.

Minimalni rok trajanja označava se riječima:

- »najbolje upotrijebiti do...«, kada datum uključuje oznaku dana;
- »najbolje upotrijebiti do kraja...«, u ostalim slučajevima.

Iza riječi navedenih u stavku 1. ovoga članka slijedi sam datum ili podatak gdje se datum nalazi na ambalaži.

Pored podataka iz stavka 1. i 2. ovoga članka po potrebi se navode podaci o uvjetima čuvanja hrane te rok upotrebe nakon otvaranja, kojih se treba pridržavati kako bi hrana zadržala svoja svojstva.

Članak 31.

Oznaka datuma je sastavljena iz dana, mjeseca i godine u nekodiranom kronološkom obliku (xx dan, xx mjesec, xx ili xxxx godina).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, za hranu koja je upotrebljiva:

- najviše 3 mjeseca, dovoljna je oznaka dana i mjeseca;
- više od 3 mjeseca, ali ne više od 18 mjeseci, dovoljno je oznaka mjeseca i godine;
- više od 18 mjeseci, dovoljno je oznaka godine.

Članak 32.

Navođenje minimalnog roka trajanja nije obavezno kod:

- svježeg voća i povrća, uključivo i krumpir, koje nije oguljeno, narezano ili slično obrađeno, osim za sjemenja s klicama ili slične prirodne proizvode kao što su klice mahunarki;
- pića koja sadrže 10 % vol . i više alkohola;
- vina, likerskih vina, pjenušaca, aromatiziranih vina i sličnih proizvoda dobivenih od raznih vrsta voća osim od grožđa;
- proizvoda od grožđa i vina definiranih Zakonom o vinu te pića proizvedenih od grožđa ili od mošta određenih unutar tarifnih brojeva 22060091, 22060093 i 22060099;
- bezalkoholnih osvježavajućih pića, voćnih sokova i nektara te alkoholnih pića namijenjenih dobavljačima na veliko, koji su pakirani u ambalažu veću od 5 litara;
- pekarskih proizvoda i kolača, koji se s obzirom na sastav i namjenu obično potroše u roku 24 sata od proizvodnje;
- kuhinjske soli koja nije jodirana;
- octa;
- šećera;
- proizvoda koji gotovo isključivo sadrže aromatizirani odnosno obojeni šećer;
- žvakaće gume i sličnih proizvoda za žvakanje;
- pojedinačne porcije sladoleda.

Članak 33.

Minimalni rok trajanja hrane koja je s mikrobiološkog gledišta brzo pokvarljiva i predstavlja neposrednu opasnost za ljudsko zdravlje mora biti označen riječima: *»upotrijebiti do«*.

Iza riječi navedenih u stavku 1. ovoga članka slijedi sam datum ili podatak gdje se datum nalazi na ambalaži.

Pored podataka iz stavka 1. i 2. ovoga članka moraju se navesti podaci o uvjetima čuvanja hrane kojih se treba pridržavati.

Sadržaj alkohola

Članak 34.

Sadržaj alkohola odnosno stvarna alkoholna jakost po volumenu mora biti označena na deklaraciji kod svih pića koja sadrže više od 1, 2 % volumena alkohola.

Brojčanu oznaku slijedi oznaka »% vol.«, a prije te oznake može stajati riječ »alkohol« ili »alk.«.

Kod označavanja sadržaja alkohola dopuštena su odstupanja kod određenih pića ukoliko je to propisano posebnim propisima.

Serijska ili lot

Članak 35.

Hrana stavljena na tržište mora imati oznaku serije ili lota (u daljnjem tekstu: serija).

Serijska podrazumijeva jedinicu hrane stavljenu na tržište, koja je prerađena, proizvedena ili pakirana u gotovo jednakim uvjetima.

Članak 36.

Oznaka serije sastoji se od broja serije kojem prethodi slovo »L«.

U slučajevima u kojima se oznaka serije može jasno razlikovati od ostalih oznaka na deklaraciji se može navesti samo broj serije.

Članak 37.

Iznimno od odredbe članka 35. stavka 1. ovoga Pravilnika, hrana stavljena na tržište ne mora imati oznaku serije u slučaju:

- poljoprivrednih proizvoda, koji se prodaju ili isporučuju na privremeno skladištenje, pripremu ili pakiranje te koji su namijenjeni za daljnju preradu;
- kada se hrana nudi na prodaju krajnjem potrošaču nezapakirana, ili pakirana na zahtjev potrošača na mjestu prodaje;
- kada je hrana zapakirana u ambalažu ili kontejnere čija je površina najveće stranice manja od 10 cm²;
- pojedinačno pakirane hrane gdje serija mora biti označena na skupnom pakiranju.

Oznaku serije nije potrebno navoditi i u slučaju hrane koja je deklarirana rokom valjanosti koji sadrži dan, mjesec i godinu u tom redoslijedu.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 38.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti odredbe kojima se propisuje sadržaj deklaracije hrane i prema smislu se odnose na podatke iz članka 6. ovoga Pravilnika, u sljedećim pravilnicima:

- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za kakao-proizvode, proizvode slične čokoladi, krem-proizvode i bombonske proizvode (»Narodne novine« 90/96, 12/97)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za jestiva ulja i masti, margarine i njima sličnim proizvodima, majoneze, umake, preljeve, salate i ostale proizvode na bazi jestivih ulja i masti (»Narodne novine« 39/99, 34/02)
- Pravilnik o kvaliteti kave i surogata kave, čaja, začina, pekarskog kvasca, praška za pecivo, praška za pudring, dijetetskih proizvoda i aditiva (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o kakvoći mesa stoke za klanje peradi i divljači (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti zaklanih svinja i kategorizaciji svinjskog mesa (»Narodne novine« 119/99, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti mesnih proizvoda (»Narodne novine« 53/91, 96/97, 158/03)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za prirodne mineralne, izvorske i stolne vode (»Narodne novine« 58/98, 17/99)

- Pravilnik o kvaliteti keksa i proizvoda srodnih keksu (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kvaliteti proizvoda od voća, povrća i gljiva te pektinskih preparata (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti voća, povrća i gljiva (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kvaliteti jestivih gljiva i proizvoda od jestivih gljiva (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti riba, rakova, školjaka, morskih ježeva, žaba, kornjača, puževa i njihovih proizvoda (»Narodne novine« 53/91, 96/97, 158/03)
- Pravilnik o kakvoći mlijeka, proizvoda od mlijeka, sirila i čistih kultura (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti juha, koncentrata za juhe, koncentrata za umake i dodataka jelima (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za osvježavajuća bezalkoholna pića i soda-vodu (»Narodne novine« 23/97, 40/97, 112/97)
- Pravilnik o kvaliteti žita, mlinskih i pekarskih proizvoda, tjestenina i brzo smrznutih tijesta (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kakvoći začina, ekstrakata začina i mješavine začina (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kakvoći pekarskog kvasca (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kakvoći alkoholnih pića (»Narodne novine« 53/91, 102/03 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti kave, proizvoda od kave i surogata (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kakvoći jaja i proizvoda od jaja (»Narodne novine« 53/91, 96/97, 128/97, 158/03)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za snack-proizvode (»Narodne novine« 52/97)
- Pravilnik o kvaliteti octene i razblažene octene kiseline (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za sol za prehranu ljudi (»Narodne novine« 15/97)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za pivo i pivu slične proizvode (»Narodne novine« 6/98)
- Pravilnik o temeljnim zahtjevima za ulja od ploda i komine maslina (»Narodne novine« 35/99, 44/00, 109/00, 158/03)
- Pravilnik o kvaliteti proizvoda od mesa peradi (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kvaliteti alkoholnih i bezalkoholnih pića, leda i octa (»Narodne novine« 53/91, 102/03)
- Pravilnik o kvaliteti masti i ulja biljnog porijekla, margarina, majoneze, šećera i ostalih saharida, slastičarskih proizvoda, meda, kakao-proizvoda, proizvoda sličnih čokoladi (»Narodne novine« 53/91,158/03)
- Pravilnik o kakvoći meda i drugih pčelinjih proizvoda (»Narodne novine« 20/00)
- Pravilnik o kvaliteti mesa peradi (»Narodne novine« 53/91, 158/03)
- Pravilnik o aditivima koji se mogu nalaziti u namirnicama (»Narodne novine« 130/98, 122/00 129/03)
- Pravilnik o kvaliteti bjelančevinastih proizvoda i mješavina bjelančevinastih proizvoda za prehrambenu industriju (»Narodne novine« 53/91, 158/03)

Članak 39.

Hrana se može stavljati na tržište u ambalaži deklariranoj sukladno propisima iz članka

38. ovoga Pravilnika i drugim posebnim propisima do iskorištenja zaliha te ambalaže, a najkasnije do 31. 12. 2006. godine.

Članak 40.

Subjekti u poslovanju s hranom koji su se statusno preoblikovali u skladu sa propisima o trgovačkim društvima odnosno kada je bilo izvedeno preuzimanje u skladu s propisima o preuzimanju, mogu upotrebljavati ambalažu koju su upotrebljavali prije statusnog preoblikovanja odnosno preuzimanja i to do potrošnje zaliha te ambalaže odnosno najviše dvije godine od statusnog preoblikovanja odnosno preuzimanja.

Članak 41.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine.

Klasa: 011-02/04-1/55

Urbroj: 525-1-04-1

Zagreb, 4. kolovoza 2004.

Ministar

Petar Čobanković, v. r.

PRILOG 1.

SASTOJCI KOJI MOGU BITI OZNAČENI NAZIVOM KATEGORIJE

Sastojci	Oznaka
Rafinirana ulja osim maslinovog ulja	»Ulje« uz dodatak – »biljno« ili »životinjsko«, ili – navođenjem određenog biljnog odnosno životinjskog podrijetla Pridjev »očvrsnuto« navodi se ako je sastojak hidrogenirano ulje
Rafinirane masti	»Mast« uz dodatak – »biljno« ili »životinjsko« ili – navođenjem određenog biljnog odnosno životinjskog podrijetla Pridjev »očvrsnuto« navodi se ako je sastojak hidrogenirana mast
Mješavine brašna od dvije ili više vrsta žitarica	Brašno, popraćeno popisom žitarica od kojih je dobiveno, prema opadajućem redoslijedu mase
Škrobovi, kao i škrobovi modificirani	»Škrob«

fizikalnim ili enzimatskim metodama			
Sve vrste riba, tamo gdje riba predstavljasastojak druge hrane i pod uvjetom da naziv i predstavljanje takve hrane ne spominje određenu vrstu ribe			»Riba«
Sve vrste sira, tamo gdje sir ili mješavina sira predstavlja sastojak druge hrane i pod uvjetom da naziv i predstavljanje takve hrane ne spominje određenu vrstu sira			»Sir«
Svi začini koji ne premašuju 2 posto (%) mase proizvoda			»Začin(i)« ili »mješavine začina«
Sve začinsko bilje ili dijelovi začinskog bilja koji ne prelaze 2 posto (%) težine proizvoda			»Začinsko bilje« ili »mješavine začinskog bilja««
Sve vrste sastojaka korištenih u proizvodnji gumenih baza za gume za žvakanje			»Gumi baza«
Sve vrste usitnjenih pečenih proizvoda od žitarica			»Mrvice« ili »hrustavci« već prema slučaju)
Sve vrste šećera			»Šećer«
Bezvodna glukoza ili glukoza monohidrat			»Glukoza« ili »dekstroza«
Glukozni sirup i bezvodni glukozni sirup			»Glukozni sirup«
Sve vrste mliječnog proteina (kazeini, kazeinati i proteini sirutke) i njihove mješavine			»Mliječni proteini«
Prešani ekspeler ili rafinirani kakaov maslac			»Kakaov maslac«
Sve ušećereno voće koje ne prelazi 10 posto (%) mase proizvoda			»Ušećereno voće«
Mješavine povrća koje ne prelaze 10 posto (%) mase proizvoda			»Povrće«
Sve vrste vina			»Vino«
»Kosturno mišićje (**) životinjskih vrsta koje pripadaju sisavcima i pticama pogodnih za ljudsku potrošnju, s prirodno uključenim ili prijanjajućim tkivom, gdje ukupni sadržaj masti i vezivnoga tkiva ne nadmašuje vrijednosti naznačene u nastavku i gdje meso tvori sastojak drugoga proizvoda. Iz ove definicije isključeni su proizvodi, koji su definirani izrazom mehanički otkošteno meso (***)			»...meso« i naziv(i) (*) životinjskih vrsta od kojih potječe.
Maksimalni sadržaji masti i vezivnoga tkiva za sastojke imenovane izrazom			
»... meso«			
Vrsta	Mast	Vezivno tkivo ⁽¹⁾	

	posto (%)	posto (%)	
Meso sisavaca (osim mesa zečeva, svinja) i miješano meso, u kojem prevladava meso sisavaca	25	25	
Svinjsko meso	30	25	
Ptičje i zečje meso	15	10	
(1) Sadržaj vezivnoga tkiva izračunava se na osnovi omjera između sadržaja kolagena i mesnih bjelančevina. Za sadržaj kolagena uzima se sadržaj hidroskiprolina pomnožen faktorom 8. Ako je u mišićju nadmašen najviši pojedinačni postotak (%) masti i vezivnog tkiva, ali još uvijek dogovara ostalim kriterijima za definiciju mesa, sadržaj »...mesa« se mora, proporcionalno sniziti i u popisu sastojaka spomenuti (osim izraza »... meso«) s dodatnom oznakom prisutne masti i/ili vezivnog tkiva. Nadmaše li se ove maksimalne granice, ali su zadovoljeni svi ostali kriteriji za definiciju »mesa«, mora se u skladu s tim promijeniti naniže »... mesni« sadržaj te popis sastojaka mora spomenuti osim izraza »... meso« prisutnost masti i/ili vezivnoga tkiva.			

(*) Ovo se imenovanje može zamijeniti generičkim nazivom sastojka za dotične životinjske vrste.

(**) Ošit i žvakači mišići jesu dio kosturnog mišićja, a isključeni su srce, jezik, mišići glave (osim žvakaćih mišića), mišići carpusa, tarsusa i repa.

(***) Mehanički otkoštano meso je meso, koje se dobiva mehaničkim odvajanjem od kosti, na kojima su dijelovi mesa, osim kosti glave, kosti ekstremiteta, nižekarpalnih odnosno tarzalnih zglobova i kralježaka kod svinja.

PRILOG 2.

SASTOJCI KOJI MORAJU BITI OZNAČENI NAZIVOM KATEGORIJE KOJOJ PRIPADAJU, POPRAĆENIM SPECIFIČNIM NAZIVOM SASTOJAKA ILI E BROJEM

1. Bojilo
2. Konzervans
3. Antioksidans
4. Emulgator
5. Zgušnjivač
6. Tvar za želiranje
7. Stabilizator

8. Pojačivač okusa
9. Kiselina
10. Regulator kiselosti
11. Tvar za sprječavanje zgrudnjavanja
12. Modificirani škrob⁽¹⁾
13. Tvar za zaslađivanje (sladilo)
14. Tvar za rahljenje
15. Tvar protiv pjenjenja
16. Tvar za poliranje
17. Emulgatorska sol⁽²⁾
18. Tvar za tretiranje brašna
19. Učvršćivač
20. Tvar za zadržavanje vlage
21. Povećivač volumena
22. Potisni plinovi

(1) Specifičan naziv ili E broj ne treba biti naveden

(2) Samo kod prerađenih sireva i proizvoda od prerađenih sireva